

Teksten nedenfor er avskrift av NOU 1976: 15 Verneplan for vassdrag

Utredning (Rapport nr. 2) fra kontaktutvalget KRAFTUTBYGGING/NATURVERN.

Utredningen avgitt til Industridepartementet, Miljøverndepartementet og Hovedstyret for NVE i april 1976.

OBJEKT NR. 8

MISTRA Vassdr. Nr. 16

Fylke: Hedmark
Kommune: Rendalen
Nedbørfelt: 540 km², 1 % sjøareal

Vassdraget har sin opprinnelse i Misterfløyet som er et flatt og ensformig myrlandskap over tregrensen. Størsteparten av hovedløpet går i forholdsvis flatt og åpent terreng, men den nedre delen går gjennom elvegjel (canyon). Elva løper sammen med Rena like nord for Storsjøen. Mistra går for det meste i stritt løp, men det finnes ingen fossefall.

Berggrunnen består hovedsakelig av sandstein. Ved Mistras utløp finnes store løsavsetninger og elvas store og vakkert formede vifte. Ellers i feltet finnes også betydelige løsavsetninger.

Av kulturpåvirkning må nevnes seterdrift og skogsdrift, samt noe hyttebebyggelse. Fast bosetting forekommer ved den nedre delen av vassdraget. Denne delen er for øvrig ofte utsatt for flommer på grunn av isgang. Mistra oversvømmer veger og dyrket mark og er en trussel for bebyggelse og broer.

Adkomst til vassdraget skjer fra riksveg 3, via 3 avkjørsler ved Åkrestrømmen, Bjøntegård og Fonnås i Rendalen.

Kraftpotensial: 230 GWh (IIB)

Foreliggende planer forutsetter et kunstig magasin i Grøndalen, dannet ved 23 m oppdemming like nedenfor Grønås utløp i Mistra. Magasinet blir ca. 10 km langt. Søre Missjøen reguleres ved 16 m oppdemming. Dammen blir liggende ca. 2 km nedenfor sjøen og ca. 2 km² myrland demmes ned.

Inntaket blir ved Grøndalsdammen, og kraftverket nytter 370 m fall ned til Lomnessjøen. Fugga tas inn på driftstunnelen, og fra nord overføres Kverninga og Haukåane, som har avløp til Rena.

Geologiske forhold gjør det nødvendig å legge rørgate og kraftstasjon i dagen.

Naturvitenskapelige interesser:

Under en tidlig fase av isavsmeltingstiden under siste istid gikk isskillet over nedbørfeltet. Dette har ført til at her finnes flere lokaliteter av kvartærgeologisk/geomorfologisk interesse. Vassdragets nedre del, elvegjelet og vifta, er interessant til forklaring av rennende vanns transport og sedimentering av løsmateriale (fluvialgeomorfologi). Nedbørfeltet har et næringsfattig jordsmonn, som i hovedtrekk gir en artsfattig og nøysom vegetasjon. Men det er store variasjoner av vegetasjonstyper fra sted til sted. Spesielt frodig er denne i bunnen av elvegjelet.

Almene naturvern- og friluftsinnteresser m.m.:

Hedmark fylkes friluftsnemnd tilrår at Mistra vernes mot kraftutbygging og uttaler: "Mistravassdraget rommer allsidige og viktige friluftsmessige, landskapsmessige og naturvitenskapelige interesser. Hensynet til bevaring av de mange fine landskapsformer, bevaring av fiskemuligheter og vilt bør her veie tungt.

I utløpet av Storsjøen er det et frodig våtmarksparti, som er rasteplass for andefugler.

Mistravassdraget er en del av et større naturområde som også rommer Sølensjøen og naturskjønne områder over mot Tynset og Tolga-Os kommuner. Mot øst grenser dette naturområdet mot Engerdal og Femundsområdet. Fylkesfriluftsnemnda mener på dette grunnlag det er riktig å prioritere et varig vern av Mistra mot kraftutbygging". Hedmark naturvern og den Norske Turistforening foreslår Mistra vernet.

Utvalgets vurdering:

Mistra ligger i et område hvor store arealer er og videre kan bli vernet mot kraftutbygging. Mistra er nabovassdrag til Femunden/Trysilvassdraget som er varig vernet og i Storelvdal er Atna vernet til 1983. (NVEs kommentar: Atna er nå varig vernet). På bakgrunn av dette og at også flere vassdrag i området er gitt 10-års vern hadde det vært naturlig at vassdragene i Storelvdal og Rendalen ble vurdert i sammenheng med den behandling som er forutsatt etter 1983. På grunn av isproblemer i Mistra anbefaler imidlertid utvalget vassdraget vurdert ved konsesjonsbehandling.

Teksten nedenfor er avskrift av St.prp. nr 77 (1979-80), Verneplan II for vassdrag.

OBJEKT NR. 8.

Mistra, vassdrag nr. 16.

Fylke: Hedmark.
Kommune: Rendalen.
Nedbørfelt: 540 km²

Kontaktutvalget viser til at Mistra ligger i et område hvor store arealer er og videre kan bli vernet mot kraftutbygging. Mistra er nabovassdrag til Femunden/Trysilvassdraget som er varig vernet, og i Storelvdal er Atna vernet til 1983. På bakgrunn av dette og at flere vassdrag i området er gitt 10-års vern hadde det vært naturlig at vassdragene i Storelvdal og Rendalen ble vurdert i sammenheng med den behandling som er forutsatt etter 1983. På grunn av isproblemer i Mistra anbefaler imidlertid Utvalget vassdraget vurdert ved konsesjonsbehandling.

Hovedstyret mener at de verneinteresser som det fra lokalt hold spesielt er pekt på, er nettopp av en slik art som det er hensiktsmessig å få en bedre vurdering av ved konsesjonsbehandling. Dette objektet bør også sees i lys av at det i området fra før er foretatt omfattende vern av vassdrag – varig vern og midlertidig. På bakgrunn av dette vil Hovedstyret slutte seg til Utvalgets tilråding om at vassdraget blir vurdert ved konsesjonsbehandling.

Rendalen kommune sammen med Hedmark Fylkes Friluftsnemnd, Rendalen Renselskap, Rendalen Innlandsfiskeremnd, Rendalen Friluft- og Naturvernsnemnd, Søndre Missjøen Lotteriforening, Rendalen Viltneemnd, Østagrenda Jakt- og Fiskeforening, Ytre Rendal Grunneierlag, Ytre Rendal Jakt- og Fiskeforening, Øvre Rendal Grunneierforening og Rendalen Jordstyre motsetter seg bestemt at Mistra blir utbyggt for kraftproduksjon. Mistra med nedbørfelt har så stor betydning for utmarksnæringene at det vil bety ubotelige skader for disse om vassdragene blir bygget ut. Områdene som ligger i eller nær Sølenmassivet må ikke bli gjenstand for reguleringer av noen art. Mistra bør varig vernes.

Hedmark Fylkesting går enstemmig inn for varig vern. Det pekes blant annet på at overføringen av glommavann til Rena har medført en økt vintervannføring i Rena og dermed mindre isgangsproblemer ved Mistras utløp ved at Rena fører isen med seg ut i storsjøen. Likeledes har forbyggingsarbeider resultert i at isgangsproblemene er vesentlig redusert i forhold til tidligere.

Fylkesmannen i Hedmark antar at utbyggings- og verneinteressene mest betryggende kan bli vurdert ved konsesjonsbehandling.

Hedmark Naturvern tilrår varig vern av Mistra.

Direktoratet for Vilt og Ferskvannsfisk uttaler at det foreligger fangstoppgever gjennom lang tid fra Mistra, hvilket gjør vassdraget særlig verdifullt som referanseområde for forskning og forvaltning.

Statens Friluftsråd, Statens Naturvernråd foreslår varig vern av vassdraget og begrunner det med at isproblemene nå vesentlig er redusert bl.a. pga forbygging.

Den Norske Turistforening går inn for varig vern og viser til at Mistra er uløselig knyttet til Sølenområdet som er et enestående friluftsområde, brukt som sådant gjennom alle år.

Universitetets kontaktutvalg foreslår 10-års vern. Vassdraget er lite undersøkt og området rundt for dårlig kjent.

Departementet viser til det entydige verneønsket i distriktet samt til at isgangsproblemene synes å være løst, og tilrår på dette grunnlag vassdraget varig vernet.